

שְׁהָרִי בְּזֶה מִסְפִּיק? אָמַר לוֹ, אֲשֶׁרִי בְּעֲלֵי הָאֲמַת, חֲמִידָה דְרָגָה אַחַת, תְּאֹהֶה דְרָגָה אַחֶרֶת. חֲמִידָה - שְׂאֵם יְכוּל, הוֹלֵף לְקַחַת אֶת שְׁלוֹ מִשּׁוּם אוֹתָהּ חֲמִידָה שְׁלֶקַח, הוֹלֵף לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה. תְּאֹהֶה לֹא כֶּף, שְׁהָרִי אֶפְלוּ שְׁלֹא יִקַּח דְרָף לְלַכַּת אַחֲרֵי זֶה, וְהָרִי פְרֻשָׁה הַחֲבָרִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמַה לֹּא כְתוּב וְלֹא תִרְצַח, כְּמוֹ הָאֲחֵרִים הִלְלוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁדַרְגַת הַדִּין תְּלוּיָהּ בְּגִבּוּרָה, וְלֹא בְּמִקּוּם הַרְחָמִים, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא כְתוּב וְא"ו בְּלֹא תִרְצַח. וּמִשּׁוּם שְׁצָרִיכִים חֲמֵשׁ וְי"ס, הַתּוֹסֵף וְא"ו וְלֹא תִתְאֹהֶה, שְׁהָרִי בְּלֹא תִרְצַח לֹא צָרִיף לְשֵׁים וְא"ו, וְהַתּוֹסֵף כֹּאן.

שָׁמַע רַבִּי פְּנַחֵס שֵׁיִשֵּׁב אַחֲרָיו וּנְשָׁקוּ. בְּכָה וְחָיִף. אָמַר, גּוֹר אֲרִיָּה, אֵין מִי שֵׁיַעֲמַד לְפָנָיִהּ, מִי יְכוּל לַעֲמַד לְפָנָיו וְאָבִיו בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְאֲשֶׁרִי חֲלָקִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא שְׁזָכִיתִי לְזֶה. עַל זֶה כְּתוּב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צְדִיקִים וַיִּשְׁמְחוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, קָרַב אִתָּה וּשְׁמַע וּגו'. בָּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲרֵי שְׁנֵתָנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, כָּל הַקּוֹלוֹת נִמְצְאוּ, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶף, וְזֶה מִתּוֹךְ זֶה נִרְאֶה, וְדַבּוּר שֶׁל זֶה יֵצֵא מִתּוֹךְ הַעֲלִיּוֹן שְׁמַעְלִיו. וְזֶהוּ סוּד הַפְּתוּב פְּנִים בְּפָנִים דְּכָר ה' עִמָּכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. שְׁדַבּוּר יֵצֵא, וְדַבּוּר מִתּוֹךְ אֵשׁ וְשִׁלְהֵבֶת שְׁדַחָה אוֹתוֹ הַחוּצָה בְּדַפְקֵי שֶׁל רוּחַ וּמִים שְׁנוֹתָנִים כַּח. שְׂאֵשׁ וְרוּחַ וּמִים מִתּוֹךְ שׁוֹפָר שְׁכוּלָל אֶת כָּלֶם יוֹצְאִים, וְיִשְׂרָאֵל הַתְּרַחֲקוּ מִפְּסֵד זֶה.

וְלֹא תִחַמּוּד, דְּהָא בְּהָאֵי סָגִי. אָמַר לִיָּה, זְכָאִין אֵינּוֹן מְאָרִי קְשׁוּט. חֲמִידָה חַד דְּרָגָא. תְּאֹהֶה דְרָגָא אַחֶרָא. חֲמִידָה, דְּאִי יְכוּל, אֲזִיל לְמִיסַב דִּילִיָּה בְּגִין הֵהִיא חֲמִידָה דְנִקְט, אֲזִיל לְמַעַבַּד עוֹבְדָא. תְּאֹהֶה, לָאו הָכִי. דְּהָא אֶפְלוּ דְלֹא יִנְקוּט אוֹרְחָא לְמַהֲךְ אַבְתְּרִיָּה, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אֲמָאֵי לָא כְתִיב וְלֹא תִרְצַח, פְּהֵנִי אַחֲרֵינִי. אָמַר לִיָּה בְּגִין דְּדְרָגָא דְרִינָא בְּגִבּוּרָה תְּלִיָא, וְלֹא בְּאִתְרֵי דְרַחֲמֵי, בְּגִין כֶּף לֹא תִרְצַח לֹא כְתִיב בִּיָּה וְא"ו. וּבְגִין דְּבַעֲיִין חֲמֵשָׁה וְיִין אֶתּוֹסֵף וְא"ו וְלֹא תִתְאֹהֶה, דְּהָא בְּלֹא תִרְצַח לֹא בְּעֵי לְמִשְׁרֵי וְא"ו, וְאֶתּוֹסֵף הֵכָא.

שָׁמַע רַבִּי פְּנַחֵס דִּיתִיב אַבְתְּרִיָּה, וּנְשָׁקִיָּה. בְּכָה וְחָיִף. אָמַר גּוֹר אֲרִיָּה, לִית מָאֵן דְקָאִים קְמִיָּהּ, מָאֵן יְכוּל לְקִיָּמָא קְמִיָּהּ וְאָבִיָּה בְּעֶלְמָא. זְכָאֵה חוֹלְקִיָּהוֹן דְּצַדִּיקָא, וְזְכָאֵה חוֹלְקִי בְּהָאֵי עֶלְמָא, וּבְעֶלְמָא דְאִתִּי, דְּזָכִינָא לְהָאֵי. עַל דָּא כְתִיב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צְדִיקִים וַיִּשְׁמְחוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים ה) קָרַב אִתָּה וּשְׁמַע וּגו'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲרֵי דְאִתְיָהִיבֶת אוֹרִיָּיתָא לְיִשְׂרָאֵל, כְּלֵהוֹן קוֹלוֹת אֲשִׁתְּכָחוּ. וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיב עַל פּוֹרְסֵיָא, וְדָא מְגוֹ דְדָא אֶתְחֲזִי, וּמְלוּלָא דְדָא נְפִיק מְגוֹ עֶלְאָה דְעֶלְיָה, וְדָא הוּא רְזָא דְכְתִיב, (דְּבָרִים ה) פְּנִים בְּפָנִים דְּכָר יִי עִמָּכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, דְּמְלוּלָא נְפָקָא, וּמְלִיל מְגוֹ אֲשָׁא וְשִׁלְהֵבֶת, דְּדַחֲי לִיָּה לְבָר, בְּדַפְיָקוּ דְרוּחָא וּמְיָא, דִּיהִבִּין חִילָא. דְּאֲשָׁא וְרוּחָא וּמְיָא, מְגוֹ שׁוֹפָר, דְּאִיָּהוּ כְלִיל לְכֵלְהוּ נְפִיק. וְיִשְׂרָאֵל אֶתְרַחֲקוּ מִדְּחִילוֹ דָּא.

וּמְשׁוּם כֶּן, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ. לֹא רוֹצִים בְּכַח עֲלִיּוֹן שְׁלֹמְעֵלָה, אֲלֵא מִמְקוֹם שֶׁל הַנִּקְבָּה וְלֹא יוֹתֵר, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ וְגו'.

אָמַר מֹשֶׁה, וְדַאי הִחְלַשְׁתֶּם אֶת כַּחֲוֵי, הִחְלַשְׁתֶּם כַּח אַחֵר, שְׁאֵלְמֵלֵא לֹא הִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁמְעוּ כָּל אוֹתוֹ דְּבַר כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה, לֹא הָיָה יְכוֹל הָעוֹלָם לִהְיוֹת חֹרֵב אַחֵר כֶּן, וְהֵם הָיוּ קַיְמִים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

שְׁהָרִי בְּשַׁעַר רֵאשׁוֹנָה מִתּוֹ. מַה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁכֶּן צָרִיף, שְׁהָרִי עֵץ הַמָּוֶת גֵּרֵם. אַחֵר שְׁחִיו וְקָמוּ וְהִתְרַבּוּ וְרָצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַכְנִיסָם לְעֵץ הַחַיִּים שְׁעוֹמֵד עַל אוֹתוֹ עֵץ הַמָּוֶת כְּדֵי לִהְיוֹת קַיְמִים לְעוֹלָמִים, הִתְרַחֲקוּ וְלֹא רָצוּ, וְאִזּוּ נִחַלֵּשׁ כַּח מֹשֶׁה עֲלֵיהֶם וְנִחַלֵּשׁ כַּח אַחֵר. אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי רָצִיתִי לְקַיֵּם אֶתְכֶם בְּמִקְוֹם עֲלִיּוֹן וְלִהְדָּבֵק בַּחַיִּים - אִתְּם רָצִיתֶם מְקוֹם שְׁשֵׁרוּיָהּ הַנִּקְבָּה, וְלִכְנֹן לָךְ אָמַר לָהֶם וְגו'. כָּל אֶחָד יִלָּךְ לַנִּקְבָּה שְׁלוֹ וְיִתְיַחַד עִמָּה.

וְעַם כָּל דָּא, פִּינּוֹן דִּישְׂרָאֵל לֹא עָבְדוּ, אֲלֵא בְּדַחֲלוֹ עֲלָאָה דְהָוָה עֲלֵיהֶו, לֹא אֶתְמַר עֲלֵיהֶו, אֲלֵא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם וְגו'. מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מְלָה, וְלִבָּא וְרַעוּתִיהָ לֹא שׁוּי לְסִטְרָא בִישָׁא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִיש, הוֹאִיל וְלֹא עָבִיד בְּרַעוּתָא, עוֹנָשָׁא לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהָ. וְלֹא כְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא דַאִין לִיהָ לְבִישׁ.

וְאֵתָהּ פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. (דְּבָרִים ה) מְהֵכָא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכָּל וְכָל, מְאִתְתִּיהָ, וְאֶתְדַבֵּק וְאֶסְתַּלַּק בְּאַתָּר אַחֲרָא דְדְכוּרָא, וְלֹא בְּנוֹקְבָא. זִכָּאָה חוֹלְקָא דְמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, דְּזָכָה לְדְרָגִין עֲלָאִין, מַה דְּלֹא זָכָה בְּרֵשׁ אַחֲרָא לְעֲלָמִין.

וְעַם כָּל דָּא, פִּינּוֹן דִּישְׂרָאֵל לֹא עָבְדוּ, אֲלֵא בְּדַחֲלוֹ עֲלָאָה דְהָוָה עֲלֵיהֶו, לֹא אֶתְמַר עֲלֵיהֶו, אֲלֵא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם וְגו'. מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מְלָה, וְלִבָּא וְרַעוּתִיהָ לֹא שׁוּי לְסִטְרָא בִישָׁא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִיש, הוֹאִיל וְלֹא עָבִיד בְּרַעוּתָא, עוֹנָשָׁא לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהָ. וְלֹא כְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא דַאִין לִיהָ לְבִישׁ.

וְאֵתָהּ פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. (דְּבָרִים ה) מְהֵכָא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכָּל וְכָל, מְאִתְתִּיהָ, וְאֶתְדַבֵּק וְאֶסְתַּלַּק בְּאַתָּר אַחֲרָא דְדְכוּרָא, וְלֹא בְּנוֹקְבָא. זִכָּאָה חוֹלְקָא דְמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, דְּזָכָה לְדְרָגִין עֲלָאִין, מַה דְּלֹא זָכָה בְּרֵשׁ אַחֲרָא לְעֲלָמִין.

וּבְגִין כֶּן, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ, לֹא בְּעִינָן בְּתוֹקְפָא עֲלָאָה דְלְעִילָא, אֲלֵא מְאִתָּר דְּנוֹקְבָא וְלֹא יִתֵּר, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ וְגו'.

אָמַר מֹשֶׁה וְדַאי חִלְשָׁתוֹן חִילָא דִּילִי, חִלְשָׁתוֹן חִילָא אַחֲרָא, דְּאֵלְמֵלֵא לֹא אֶתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁמְעוּ כָּל (דף רס"א ע"ב) הֵיכִי מְלָה כְּדֵי בְּקַדְמִיתָא, לֹא הָוָה יְכוֹל עֲלָמָא לְמַהוּי חֹרֵיב לְבַתָּר, וְאֵינּוֹן הוּוּ קַיְמִין לְדְרֵי דְרִין.

דְּהָא בְּשַׁעַתָּא קְדָמִיתָא מִיתּוּ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי אַצְטְרִיף, דְּהָא אֵילְנָא דְּמוֹתָא גְרִים. לְבַתָּר דְּחִיו וְקָמוּ וְקָא סָגוּ, וּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַעֲלָא לּוֹן לְאֵילְנָא דְּחִי, דְּקָאִים עַל הַהוּא אֵילְנָא דְּמוֹתָא, בְּגִין לְמַהוּי קַיְמִין לְעֲלָמִין, אֶתְרַחֲקוּ וְלֹא בְּעוּן, כְּדֵין אֶתְחַלֵּשׁ חִילָא דְּמֹשֶׁה עֲלֵיהֶו, וְאֶתְחַלֵּשׁ חִילָא אַחֲרָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, אֲנָא בְּעִינָא לְקַיְמָא לְכוּ בְּאַתָּר עֲלָאָה, וְלֹא אֶתְדַבֵּקָא בַּחַיִּים, אֶתּוֹן בְּעִיתוֹן אַתָּר דְּנוֹקְבָא שְׂרִיא. וּבְגִין כֶּן, לָךְ אָמַר לָהֶם וְגו'. כָּל חַד יִהְיֶה לְנוֹקְבִיָּה, וְיִתְיַחַד בָּהּ.

וְעַם כָּל דָּא, פִּינּוֹן דִּישְׂרָאֵל לֹא עָבְדוּ, אֲלֵא בְּדַחֲלוֹ עֲלָאָה דְהָוָה עֲלֵיהֶו, לֹא אֶתְמַר עֲלֵיהֶו, אֲלֵא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם וְגו'. מִכָּאֵן אֲוִלִּיפְנָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מְלָה, וְלִבָּא וְרַעוּתִיהָ לֹא שׁוּי לְסִטְרָא בִישָׁא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִיש, הוֹאִיל וְלֹא עָבִיד בְּרַעוּתָא, עוֹנָשָׁא לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהָ. וְלֹא כְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא דַאִין לִיהָ לְבִישׁ.

וְאֵתָהּ פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. (דְּבָרִים ה) מְהֵכָא, אֶתְפָּרֵשׁ מִכָּל וְכָל, מְאִתְתִּיהָ, וְאֶתְדַבֵּק וְאֶסְתַּלַּק בְּאַתָּר אַחֲרָא דְדְכוּרָא, וְלֹא בְּנוֹקְבָא. זִכָּאָה חוֹלְקָא דְמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, דְּזָכָה לְדְרָגִין עֲלָאִין, מַה דְּלֹא זָכָה בְּרֵשׁ אַחֲרָא לְעֲלָמִין.